

Rapport nr. 16/2019

Fakta:

Dato: 07.08.2019
Type hendelse: Utelanding med skader i understell
Fly: LS1-f, LN-GHAAN
Sted: Jorde rett vest av Sandorfalva
Pilot: Instruktør
Vær: Motsol og dis
Antall om bord: 1
Personskader: Nei
Skader på fly: Nei

Hendelse:

Flygingen fant sted under Jr. VM 2019 i Szeged, Ungaren.

Etter forsøk på å fly en lengre AAT oppgave i sterk vind begynte solen å gå komme lavt på himmelen. Det ble klart i 1800m høyde at jeg befant meg under dagens siste cumulus og at jeg samtidig sannsynligvis ikke ville klare å nå siste vendepunkt. Det blåste 30-40km/t rett i mot i denne høyden. I 600m høyde passerte jeg et utelandingsjorde med 2 fly på. FSJ for en av disse hadde tidligere kalt meg opp på radioen og gitt beskjed om at jordet var greit å lande på, men noe mykt. Dette er gjengs for de fleste utelandingsjorder i Ungarn. Jeg fløy forbi jordet motvinds og inpsiserte dette før jeg krysset et elveleie rett vest av jordet i et siste forsøk på å finne noe termikk. Det ristet i flyet og et par sirkler ble forsøkt, men med kun redusert synk som resultat ble fokuset rettet mot den forekommende utelandingen på jordet med de to andre flyene. Jordet var alt overflydd en gang før landing og planen for landingen var allerede klar.

Siden det stod to fly på jordet fra før i nordenden av jordet (landingsretning mot vest) bestemte jeg meg for å lande sør for begge to. Landingsrunden og innflygingen var fri for hindringer. Jordet var brunt/svart (nylig oppløyd) og var dermed i tråd med anbefalt underlag å lande på fra de lokale i området.

Jordets beskaffenhet så ok ut fra luften.

Relativt flatt, men noen små furer i jorden kunne skimtes fra downwind. Landingsrunden foreløp normalt helt til finalen. Denne var smått utfordrende grunnet lav motsol og disig luft. Dette førte til at det var vanskelig å se detaljer på jordet. Setningspunkt ble derfor utelukkende vurdert på bakgrunn av jordets lengde, utrulling og de andre flyene på jordet, ikke med hensyn til beskaffenhet (små detaljer som furer og små dumper var ikke mulig å få øye på nå). Utflatningen foregikk normalt og jeg forsøkte å lande med så lav gjennomsynk som mulig av hensyn til jordets bløthet.

I det vingene var helt utsteilet gav flyets understell etter og flyet skled bortover jordet på buken. Etter landing ble flyet løftet opp, men understellet ville ikke lengre låse seg i hverken inn eller ut posisjon. Hverken fsj eller vitnene kunne se noe unormalt med landingens forløp, men flyet har antageligvis truffet en eller flere harde jordklumper/dumper under landing. Dette førte til at hjulets klappet inn og inntrekkingsarmen ble slått skjev. Halesporen ble også revet av. Flyets buk fikk mindre kosmetiske skader. Etter landing vurderte fsj jordets beskaffenhet som noe dårligere enn inntrykket som var dannet på forhånd, både via andres beretning og slik det så ut fra luften. Jordet var flatt og mykt, men var stedvis dekket av harde jordballer (som stein), de største på størrelse med en håndball. Enkelte steder var det også små, men skarpe dumper etter oppløyingen. Jordets beskaffenhet var noe dårligere på sørsiden hvor jeg landet, enn 30-40m

lengre nord hvor de andre to landet. Det var også områder på jorden som var mindre kuppert, og enkelte av furene dannet brukbare, små "rullebaner" å lande på.

Et godkjent seilflyverksted har funnet at hjulets inntrekkingsarm er slått skev slik at denne må skiftes ilag med bakre hjulgaffel. Halesporen ble også revet av.

Denne versjonen av LS1-f hadde ikke støtdempere i understellet. Det er alltid en risiko for slike skader under strekk og konkurranseflyging generelt og det er ganske typisk skade på denne typen.

Man kan derimot alltid minimere risikoen for slike skader ved å ta riktige valg. Jordets beskaffenhet burde ikke komme som noe overraskelse på meg i dette tilfellet etter å ha inspisert jordene i området på forhånd. Tidligere i mesterskapet unngikk jeg de oppløyde jordene (de lokales anbefaling til tross) av akkurat denne årsaken for å være "snillere" med flyet vel viten om at flere før meg har opplevd lignende understellskader på flytypen.

I 600m høyde hadde jeg flere andre alternativer som ikke var oppløyde, men med lave vekster (korn o.l.) som jeg normalt ville valgt. Jeg falt allikevel for fristelsen ved å lande på et jorde med to andre basert på at det hadde gått bra med disse og at jorden ble meldt brukbart over radio. Det er heller ingen garanti for at det jorden jeg ville valgt selv hadde vært bedre, for det er alltid en risiko ved utlandning, og i dis og lav sol er det ekstra utfordrende å vurdere jordene fra luften, men generelt sett lønner det seg å holde seg til det man har blitt enig om med seg selv på forhånd. Normalt ville en kanskje også foretrukket å fly inn med solen i ryggen, men dette alternativet ble utelukket grunnet mye vind fra vest.

Sikkerhet og utdanning utvalget (SU) kommentar:

Bra rapport som forklarer alle de vurderingene en pilot må ta.

SU mener at piloten gjorde rett i sine vurderinger.

Det viktigste er å lande trykt.

Selv om man lander på et jorde hvor det står to andre uskadete fly, som også meldte ifra på radioen at jorden var bra, er det ingen garanti for at flyet ikke treffer noe.

Det er også bedre å lande motlys enn å lande i medvind. En liten medvinds komponent øker landingshastigheten, og sannsynligheten for større skader øker.

Se også hendelse:

Rapport 5-2019 LN-GUF Strukturelle skader i buken etter utlandning

Denne hendelsen var også på et godt jorde, men flyet traff en liten stein.